

รูปแบบมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ตามความต้องการของผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา

The Standard format of Bilateral Education teaching and learning system,
according to the needs of the stakeholders for DVE teaching & learning
system which belongs to Office of The Vocational Education Commission

ภัทรรินทร์ ศิริรัตน์*

Pattararin Sirirat*

* นักวิเคราะห์แผนและนโยบาย กรมอุทยานสัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

*Policy and Plan Analyst Department of National Parks, Wildlife and Plant, Ministry of Natural
Resources and Environment

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมิน
มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ.
2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
และ 2) เพื่อพัฒนามาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 414 คน ครู จำนวน 414
คน ผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา จำนวน 113,729
คน นักเรียนนักศึกษา จำนวน 113,729 คน สถาน
ประกอบการ จำนวน 414 แห่ง รวมทั้งจำนวน 228,700
คน กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
จากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1967)
ขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 โดยแบ่งตามสัดส่วน
ของประชากร ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 204
คน ครู จำนวน 204 คน ผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา
จำนวน 400 คน นักเรียนนักศึกษา จำนวน 400 คน
สถานประกอบการ จำนวน 204 แห่ง รวมทั้งจำนวน
1,412 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้เลือก
แบบจำเพาะเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม

เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์และหาแนวทางในการ
พัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนั
กงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้า
งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 1 คน ของแต่ละ
สถานศึกษาในอาชีวศึกษากรุงเทพ สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 11 แห่ง รวม
ทั้งสิ้นจำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1)
แบบสอบถามรูปแบบมาตรฐานการจัดการเรียนการ
สอนระบบทวิภาคี ตามความต้องการของผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี
ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ชุดที่
1) และ 2) แบบสอบถามรูปแบบมาตรฐานการจัดการ
เรียนการสอนระบบทวิภาคี ตามความต้องการของผู้
มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิ
ภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(ชุดที่ 2) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) สถิติ
พื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) 2) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของ

เครื่องมือ ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (α - Coefficient) และค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC)

คำสำคัญ : รูปแบบ, ทวิภาคี, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Abstract

The purposes of this study were: 1) to evaluate the Dual Vocational Education (DVE) standard of the year 2014 which belongs to Office of The Vocational Education Commission and 2) To develop the DVE standard of Vocational Education of the year 2014 which belongs to Office of The Vocational Education Commission. The research population consists of 414 administrators, 414 teachers, parents of students for 113,729. Students for 113,729 as well as 414 establishments all mentioned populations go for 228,700. Group sample Determination of sample size, based on Taro Yamane formula, the Error was 0.05, divided by proportion of population which are as follow; 204 Administrators, 204 teachers, 400 for parents of students, 400 students and 204 establishments. all mentioned samples go for 1,412 persons. And target groups used in research, the researcher has chosen Purposive sampling of each group in order to set the indicator criteria and guidelines for developing the Dual Vocational Education (DVE) standard of The Office of The Vocational Education Commission, which consists of; 1 Deputy Director to the Academic Section, 1 Department Head of Dual Vocational Education (DVE) of each college in Vocational Education Bangkok which belongs to The Office of The

Vocational Education Commission total 11 colleges) the total target groups are 22 persons.

The tools used in the research consisted of 1) questionnaire of The Standard format of Dual Vocational Education teaching and learning system, according to the needs of the stakeholders for DVE teaching & learning system which belongs to Office of The Vocational Education Commission (set 1) And 2) Questionnaire on the standard of teaching and learning management for DVE system, according to the needs of the stakeholders for DVE teaching & learning system which belongs to Office of The Vocational Education Commission. (Set 2) The statistics used in the research consisted of 1) Basic of statistics like \bar{x} And standard deviation: SD 2. the statistic in order to find the quality of tools are discrimination (r), α - Coefficient, and Index of Item - Objective Congruence : IOC

Keyword : Format; Bilateral ; Office of The Vocational Education Commission

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้คนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างไร้พรมแดน เรียกว่า ปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน เงินทุน และความรู้ จากสังคมของประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง จนกลายเป็นยุคสังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy Society) มีลักษณะเด่นคือ การใช้ความรู้เป็นฐาน เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและช่วงชิงความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยเร่งสนร้งกำลังคน

ในระดับกลางและระดับสูงด้านวิชาชีพ ให้มีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ นั่นก็คือการอาศัย ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการสร้างความเจริญ เติบโตและความมั่นคงขององค์กร (สถาบันส่งเสริม การจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2548) อีกทั้งสังคมที่มี ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการบ่งชี้ความสำเร็จในทุก ด้าน องค์กรทุกองค์กรจะต้องสะสมทุนการผลิต รูปแบบใหม่ที่เรียกว่า ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ซึ่งเป็นทุนการผลิตที่สำคัญที่สุดในยุคระบบ เศรษฐกิจฐานความรู้และเป็นแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการ พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (บุรุษย์ ศิริมหาสาร, 2550)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2555) เป็นองค์กรหลักในการจัดการอาชีวศึกษาและ ฝึกอบรมวิชาชีพให้ประชาชนอย่างทั่วถึงตลอดชีวิต โดยมีพันธกิจสำคัญ ได้แก่ ผลิตและพัฒนากำลังคน ด้านวิชาชีพทุกระดับอย่างทั่วถึงและเสมอภาค สร้าง การบริหารและจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพได้ มาตรฐาน วิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาและถ่ายทอด เทคโนโลยี เพื่อการประกอบอาชีพและเพิ่มศักยภาพ ในการแข่งขัน พร้อมทั้งสนองนโยบายรัฐบาลและ กระทรวงศึกษาธิการซึ่งการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถาน ศึกษา จะเป็นรูปแบบหรือวิธีการใดต่างก็ก่อให้เกิด ผลผลิตที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง จากสถานประกอบการฝึกให้ผู้เรียนมีทัศนคติและเจต คติที่ดีในการทำงานทั้งยังก่อให้เกิดความร่วมมือ อย่างใกล้ชิดในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่สำคัญอย่างยิ่งอีก ประการหนึ่งคือการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือทำ ให้ได้ผลผลิตที่ตอบสนองความต้องการของตลาด แรงงาน โดยสามารถปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ได้ทันที

ทวิภาคีเป็นการจัดการอาชีวศึกษาที่เกิด จากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือ สถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ

รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัด หลักระบวนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อมุ่งเน้นผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และ ระดับเทคโนโลยีให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มี ทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้จริง ใช้ เทคนิคควบคุมการทำงานพัฒนาระดับเทคโนโลยี จัดการและควบคุมการทำงาน และทำงานร่วมกับ ผู้อื่นตามระดับคุณวุฒิได้อย่างมีความสุข พัฒนา ตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มี สมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะ ผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ตามมาตรฐาน การศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของวิชา นั้น ๆ ที่สอดคล้องกับปรัชญาการอาชีวศึกษา แผน การศึกษาชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะครอบคลุมทั้งประเทศ แต่อาจแบ่งบทบาทของกลุ่มประเภทที่ร่วมรับผิดชอบ การจัดการศึกษาได้ดังนี้ (ปรัชญา เวสารัชช, 2554)

บทบาทของรัฐในการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการ รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐ จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย” ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ได้ระบุไว้เช่นกัน มาตรา 81 กำหนดไว้ว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาอบรมและ สนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริม

ความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้า วิจัยศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาศึกษา ศาสตร์ และส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและ วัฒนธรรมของชาติ

บทบาทของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา

บทบาทสำคัญโดยทั่วไปของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา คือ การวางแผน จัดทำหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนจัดและบริหาร ชั้นเรียน จัดและดูแลรักษาอุปกรณ์ ตลอดจนอาคาร สถานที่ บริหารงาน วิชาการ การเงิน บริหารงาน บุคคล ดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

เนื้อหาสาระที่สถานศึกษาจัดให้นั้น ไม่ควร ทุ่มเต้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สถานศึกษาต้อง จัดให้มีสัดส่วนผสมผสานอย่างเหมาะสมทั้งในเรื่อง เนื้อหาสาระและวิธีการเรียนรู้ทั้งในเรื่องความรู้ความ เข้าใจ การประพฤติปฏิบัติ การมีคุณธรรม ค่านิยมที่ ดี การมีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีกับผู้อื่น โดยอาจแทรกสาระ กิจกรรม การฝึกฝนปฏิบัติ การคิด การปลูกฝังค่านิยม ไว้ในทุกวิชา

นอกจากนี้สถานศึกษา ยังมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เสนอสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ ใน ลักษณะต่าง ๆ และขณะเดียวกัน สถานศึกษาก็ควร ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในทุกเวลาทุกสถานที่ โดย ร่วมมือกับทุกฝ่าย คือ บิดา มารดา ผู้ปกครองและ คนในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้เรียนได้ อย่างเต็มที่ใน ทุกโอกาส

บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษา

1) เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษานานมาแล้ว และรัฐส่งเสริมให้เอกชนสามารถจัดการ ศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท โดยรัฐจะต้อง

คำนึงถึงการจัดการศึกษาของเอกชนเพื่อมิให้การ จัด การศึกษาของรัฐส่งผลกระทบต่อภาระการดำเนินงานของ เอกชน เช่น ไม่จัดสถานศึกษา แข่งขันในพื้นที่เดียวกันจนทำให้เอกชนไม่สามารถประกอบกิจการต่อไป ได้ ในกรณีเช่นนี้รัฐควรเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนให้ เอกชนยกระดับคุณภาพมากกว่า

2) ในกรณีที่เอกชนจัดการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนต้องเป็นนิติบุคคลกฎหมายการศึกษายอมรับ บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษา และใช้หลัก การเดียวกันกับสถานศึกษาอื่น คือ หลักการกระจาย อำนาจ กล่าวคือ รัฐจะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวควบคุมการจัด การศึกษาของ เอกชนเกินความจำเป็น โดยการบริหาร และการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ แต่เอกชนก็ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน รัฐจะเข้ามากำกับติดตาม และประเมินคุณภาพและ มาตรฐานของสถานศึกษาเอกชน เช่นเดียวกับสถาน ศึกษาของรัฐ

3) เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเอกชน รัฐมี หน้าที่ให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น เงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และจัดสิทธิประโยชน์ ด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่สถาน ศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นหลักการ เดียวกันกับการสนับสนุนครอบครัวกลุ่มบุคคล องค์กรประชาชน และองค์กรสังคมอื่นๆ นอกจากนี้ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อให้ สถานศึกษาเอกชน มีมาตรฐานและสามารถพึ่ง ตนเองได้

บทบาทของบุคคล ครอบครัว และสถาบันสังคมในการจัดการศึกษา

ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน และสถาบัน สังคมมีบทบาทเข้าร่วมในการจัดการศึกษาได้หลาย ประการ ทั้งในการจัดการศึกษาซึ่งต้องได้รับสิทธิ ประโยชน์ดังได้กล่าวแล้ว แต่ต้องเป็นไปอย่างมี คุณภาพ ได้มาตรฐานนอกจากนี้ ยังมีบทบาทร่วมใน การจัดการศึกษาที่เอกชนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น หรือรัฐจัดให้แก่บุตรหลานของตน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิเชียร พันธุ์เครือบุตร (2548) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน การศึกษาวิจัยนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยได้ ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนซึ่งได้แก่ 1) ขั้นตอน การศึกษาวิเคราะห์ระบบการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งเป็นการวิเคราะห์จาก เอกสารและศึกษาจากการสัมภาษณ์และสังเกตใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 6 แห่ง 2) ขั้น ร่างระบบต้นแบบด้วยวิธีการเดลฟายจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านประกันคุณภาพจำนวน 18 คน 3) ขั้นศึกษา ความเป็นไปได้และตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพ ภายในต้นแบบของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มจากผู้ปฏิบัติการจำนวน 8 คน ของสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าระบบการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประกอบด้วย 3 ระบบย่อยคือ ระบบการบริหารคุณภาพ ระบบ การจัดการคุณภาพ และระบบปฏิบัติการคุณภาพ โดยระบบการบริหารและระบบการจัดการเป็นระบบ สนับสนุนระบบปฏิบัติการ ซึ่งเป็นระบบที่เป็นภารกิจ หลักของการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษา ระบบปฏิบัติการคุณภาพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้าน บริบทและปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบด้านกระบวนการ และองค์ประกอบด้านผลผลิตผลลัพธ์ 1) องค์ประกอบ ด้านบริบทและปัจจัยนำเข้ามี 6 ประเด็นได้แก่ ปรัชญา และการวางแผนโครงสร้างการบริหาร งบประมาณ และการจัดบุคลากร หลักสูตร อาจารย์ และนักเรียน 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการมี 5 ประเด็น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การพัฒนานักเรียน การพัฒนาการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก และ 3) องค์ ประกอบด้านผลผลิต ผลลัพธ์ มี 2 ประเด็น ได้แก่ ผลผลิตของโรงเรียน และความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

ศิริ ถีอาสนา (2550) ทำการวิจัย เรื่อง การ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีว ศึกษาเอกชนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้ เหมาะกับบริบทและได้มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพที่เหมาะสม ควรแก่การพัฒนาปรับปรุง ณ เวลานี้ ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้วัด ทำการพัฒนาตัวชี้วัด แต่ละตัวด้วยกระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย การวางแผน ปฏิบัติการตามแผน และสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูล และทำการสะท้อน ผลการปฏิบัติ และประยุกต์ใช้เทคนิคการบริหาร คุณภาพของ Balanced Scorecard, Total Quality Management, Result Based Management และ Benchmarking มาใช้ในขั้นตอนของการวัดผลและ ประเมินงานได้บรรลุเป้าหมาย จำนวน 11 ตัว ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 1 จำนวนของแผนการสอนแบบบูรณาการ ตัวชี้วัดที่ 2 จำนวนครั้งที่ครูได้รับการนิเทศการสอน ตัวชี้วัดที่ 3 จำนวนข้อสอบวัดทักษะวิชาชีพ ตัวชี้วัด ที่ 4 จำนวนครั้งที่มีการจัดกิจกรรมสหนาการด้าน กีฬาฟุตบอล ตัวชี้วัดที่ 5 ร้อยละของนักศึกษาได้ รับการจัดบริการแนะแนว ตัวชี้วัดที่ 6 ร้อยละของ นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมต่าง ๆ ตัว ชี้วัดที่ 7 ร้อยละของนักศึกษาที่ได้รับการดูแลความ ประพฤติ ตัวชี้วัดที่ 8 จำนวนโครงการดีเด่นของ นักศึกษา ตัวชี้วัดที่ 10 จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริม ทักษะวิชาชีพแก่ชุมชน-ท้องถิ่น ตัวชี้วัดที่ 12 จำนวน ของนักศึกษาที่ไปใช้บริการห้องสมุด และตัวชี้วัดที่ 15 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียต่อการบริหารจัดการของโรงเรียน ส่วน ตัวชี้วัดที่มีผลการประเมินไม่บรรลุเป้าหมาย มี จำนวน 4 ตัวดังนี้ คือ ตัวชี้วัดที่ 9 จำนวนงานวิจัย ในชั้นเรียนของครู ตัวชี้วัดที่ 11 จำนวนครูที่รับ การฝึกอบรมด้านทักษะวิชาชีพเฉพาะ ตัวชี้วัดที่ 13 จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ 14 ร้อยละของนักศึกษาที่ได้รับ การส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบด้านการจบหลักสูตรได้จัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 13 คน เพื่อยืนยันตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ของระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับระบบที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชา

สมานจิต ภิรมย์รัตน์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาวิธีปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ และเพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผ่านการประเมินคุณภาพรอบที่สองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาและมีการประกาศผลการรับรองอย่างเป็นทางการ อยู่ในระดับดีถึงดีมาก จำนวน 42 โรงเรียน ดำเนินการวิเคราะห์สาระหาวิธีปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและตรวจสอบแนวทางการปฏิบัติในการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณภาพการศึกษา ปรับแก้ไขแนวทางการปฏิบัติที่ดีตามข้อเสนอแนะให้สมบูรณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ดีโดยเทียบเคียงกับเกณฑ์คุณภาพที่เป็นเลิศพบว่า การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการกระบวนการ ได้แก่การออกแบบและกระบวนการจัดการศึกษา การบริการสำหรับผู้เรียนและกระบวนการสนับสนุน โรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดีเมื่อ

เทียบเคียงกับเกณฑ์คุณภาพที่เป็นเลิศ ส่วนภาวะผู้นำ ได้แก่ ภาวะผู้นำขององค์กรและความรับผิดชอบต่อสังคมและประชากรนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และความต้องการของสังคม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความต้องการและความคาดหวังและความสัมพันธ์ และความพึงพอใจของนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นครูและบุคลากรสายสนับสนุน ได้แก่ระบบการทำงาน การให้การศึกษา การฝึกอบรมและการพัฒนาครูของบุคลากรสายสนับสนุน และความผาสุก และความพึงพอใจของครูและบุคลากรยังต้องพัฒนาตามแนวทางที่นำเสนอ เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดี ส่วนการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ได้แก่ การวัดผลการดำเนินงานและการจัดการข้อมูล ควรต้องพัฒนาให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) สามารถส่งเสริมคุณภาพการศึกษาได้ ไม่ว่าจะเทียบเคียงในหน่วยงานเดียวกันหรือเทียบเคียงกับเกณฑ์คุณภาพที่เป็นเลิศ เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติในองค์กร ให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพและประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อพัฒนามาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 12 ด้าน ประกอบด้วย

1) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4) ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ 5) สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 6) สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 7) ครูฝึกในสถานประกอบการ 8) คุณสมบัตินักเรียน 9) การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ 10) ข้อกำหนดในการนิเทศ 11) การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา และ 12) การประกันคุณภาพ

ด้านประชากร

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 414 คน
2. ครูจำนวน 414 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา จำนวน 113,729 คน
4. นักเรียนนักศึกษาจำนวน 113,729 คน
5. สถานประกอบการ จำนวน 414 แห่ง
รวมทั้งจำนวน 228,700 คน

ด้านกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตร ของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1967)

ขอบเขต ความคลาดเคลื่อน 0.05 โดยแบ่งตามสัดส่วนของประชากร ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 204 คน
2. ครูจำนวน 204 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา จำนวน 400 คน
4. นักเรียนนักศึกษาจำนวน 400 คน
5. สถานประกอบการ จำนวน 204 แห่ง
รวมทั้งจำนวน 1,412 คน

ด้านกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

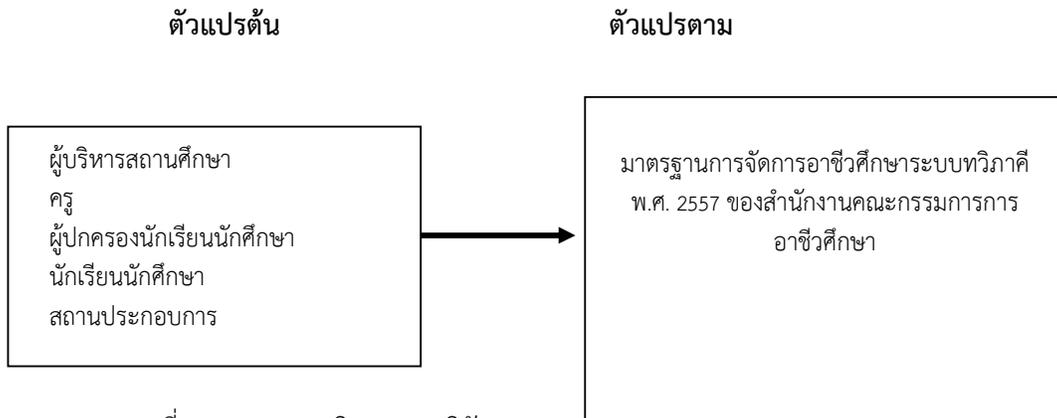
1. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน
2. หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 1 คน ของแต่ละสถานศึกษาในอาชีวศึกษา กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 11 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 22 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา นักเรียนนักศึกษาและสถานประกอบการ

ตัวแปรตาม คือ ความเหมาะสมของมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 ทุกด้าน

2. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมเป็นเพศชาย จำนวน 12 คน เพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และ 60 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน หัวหน้างานทวิภาคี / ครูผู้สอนนักศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 17 คน สถานประกอบการ จำนวน 1 คน ผู้ปกครอง จำนวน 1 คน และนักเรียน นักศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67, 56.67, 3.33, 3.33 และ 20.00 ตามลำดับ อายุ น้อยกว่า 21 ปี จำนวน 6 คน 21 - 30 ปี จำนวน 2 คน 31 - 40 ปี จำนวน 11 คน 41 - 50 ปี จำนวน 6 คน และ 51 - 60 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00, 6.66, 36.67, 20.00 และ 16.67 ตามลำดับ มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 17 คน 6 - 10 ปี จำนวน 5 คน 11 - 15 ปี จำนวน 4 คน 16 - 20 ปี จำนวน 2 คน 21 - 30 ปี จำนวน 1 คน และ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67, 16.67, 13.33, 6.67, 3.33 และ 3.33 ตามลำดับ และระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 12 คน และปริญญาโท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67, 40.00 และ 43.33 ตามลำดับ

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีระดับปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.514) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีระดับปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นสามอันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.548) ข้อที่ 3 โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน และการจัดการ ($\bar{X} = 4.00$, S.D.

= 0.743) และ ข้อที่ 12 การวัดผลและประเมินผล การเรียนและการสำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.695) ข้อที่ 4 ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.828) ข้อที่ 10 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.785) และข้อที่ 13 การประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.907) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 8 ครูฝึกในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.794) และมีระดับปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$, S.D. = 0.530) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีระดับปฏิบัติในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นสามอันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 10 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.691) ข้อที่ 6 สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.679) และข้อที่ 9 คุณสมบัติของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.761) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 2 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 0.785)

4. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมเป็นเพศชาย จำนวน 16 คน เพศหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 และ 46.67 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน หัวหน้างานทวิภาคี / ครูผู้สอนนักศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 16 คน สถานประกอบการ จำนวน 1 คน และนักเรียน นักศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67, 53.33, 3.33 และ 16.67 ตามลำดับ ประเภทสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค จำนวน 3 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน วิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 4 คน วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว จำนวน 2 คน วิทยาลัยพาณิชย์การ จำนวน 5 คน และวิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00, 16.67, 13.33, 6.67, 16.67 และ 36.67 ตามลำดับ และระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 11 คน

ปริญญาโท จำนวน 13 คน ปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67, 36.67, 43.33 และ 3.33 ตามลำดับ

5. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โดยรวม มีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.445) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นสามอันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 9 คุณสมบัตินักเรียน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.571) ข้อที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.621) และข้อที่ 13 การประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.556) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4 ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.723)

6. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี หลักการและวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.621)

7. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.540) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 1 สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่ฝึกอาชีพได้ทันที ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.563) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 2 มีสมรรถนะเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละระดับ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.629)

8. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน และการจัดการ มีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.642) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 1 โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต และการคิดหน่วยกิตให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.682) และ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 2 การฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจัดการศึกษาแต่ละระดับ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.728)

9. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.724) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 1 คุณสมบัตินักเรียนให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.682) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 3 สถานศึกษาจัดให้มีผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอนไม่น้อยกว่าสองครั้งๆ ละไม่ต่ำกว่าสองชั่วโมง ต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.937)

10. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.640) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 2 สถานศึกษาต้องมีครุภัณฑ์สาขาวิชานั้น ๆ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.675) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1 สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องมีวัสดุครุภัณฑ์ พื้นที่และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับผู้เรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.728)

11. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.632) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 2 จัดการเรียนในสาขาวิชาตรงความต้องการสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.568) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 10 ประชาสัมพันธ์การจัดการ

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับสถานประกอบการ ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.794)

12. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.512) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 7 มีครูฝึกในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.629) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 9 มีผู้ประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.765)

13. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ครูฝึกในสถานประกอบการ มีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.611) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 3 ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.731) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1 มีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.702)

14. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี คุณสมบัตินักเรียน มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.571) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 1 เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.606) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 2 เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.621)

15. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.629) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 1 การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละระดับ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.679) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 2 ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพเพิ่มสะสมผลงาน บันทึกคุณธรรมจริยธรรมและจิตอาสาให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.679)

16. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ข้อกำหนดในการนิเทศ มีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.529) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 2 การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วนสถานศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.568) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 3 ครูนิเทศต้องผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.776)

17. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.588) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 2 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอาชีพโดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.621) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1 ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.626)

18. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ระบบทวิภาคี การประกันคุณภาพ มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.557) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ได้แก่ ข้อที่ 1.2 กำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และข้อที่ 2.1 มีคุณวุฒิตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.615) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1.1 ให้ทุกหลักสูตรต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนครอบคลุมทั้งคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.682)

อภิปรายผล

การประเมินมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 12 ด้าน ประกอบด้วย 1) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4) ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ 5) สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 6) สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 7) ครูฝึกในสถานประกอบการ 8) คุณสมบัตินักเรียน 9) การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ 10) ข้อกำหนดในการนิเทศ 11) การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา และ 12) การประกันคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ 1) ระยะที่ 1 ขั้นการศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้อง 2) ระยะที่ 2 ขั้นการตรวจสอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ 3) ระยะที่ 3 ขั้นการสรุปผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่ารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ.

2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความเหมาะสมทุกด้าน เนื่องจากบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการตามหลักการและวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีโครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน และการจัดการ มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา มีผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ และมีการประกันคุณภาพ อีกทั้งได้รับความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ และสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้รับการสนับสนุนและการยอมรับเป็นอย่างดีจากครูอาจารย์ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เจ้าของสถานประกอบการ และชุมชน ส่งผลดีต่อคุณสมบัตินักเรียนและคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอย่างสูง

การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าความเหมาะสมของมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี โดยรวม มีผลการประเมินในระดับมาก ทั้งคุณสมบัตินักเรียน หลักการและวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การประกันคุณภาพ และต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริ ถีอาสนา (2550) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อยืนยันตรวจสอบความถูกต้อง ความเป็นไปได้ของระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับระบบที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชา และ สมานจิต ภิรมย์

รีน (2551) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ดีโดยเทียบเคียงกับเกณฑ์คุณภาพที่เป็นเลิศพบว่า การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการกระบวนการ ได้แก่ การออกแบบและกระบวนการจัดการศึกษา การบริการสำหรับผู้เรียน และกระบวนการสนับสนุน โรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดีเมื่อเทียบเคียงกับเกณฑ์คุณภาพที่เป็นเลิศ ส่วนภาวะผู้นำ ได้แก่ ภาวะผู้นำขององค์กรและความรับผิดชอบ ต่อสังคมและประชากรนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และความต้องการของสังคม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความต้องการและความคาดหวังและความสัมพันธ์ และความพึงพอใจของนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นครูและบุคลากรสายสนับสนุน ได้แก่ระบบการทำงาน การให้การศึกษา การฝึกอบรมและการพัฒนาครูของบุคลากรสายสนับสนุน และความผาสุก และความพึงพอใจของครูและบุคลากรยังต้องพัฒนาตามแนวทางที่นำเสนอ เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดี ส่วนการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ได้แก่ การวัดผลการดำเนินงานและการจัดการข้อมูล ควรต้องพัฒนาให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) สามารถส่งเสริมคุณภาพการศึกษาได้ ไม่ว่าจะเทียบเคียงในหน่วยงานเดียวกันหรือ

เทียบเคียงกับเกณฑ์คุณภาพที่เป็นเลิศ เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติในองค์กร ให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพและประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นรูปแบบที่มีผลการทดลองใช้และประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนา มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาและผู้เรียนอย่างยั่งยืน เป็นรูปแบบที่เกิดจากการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมพัฒนาในสถานการณ์จริง มีการอบรมฝึกปฏิบัติจริงตามสภาพปัญหา โดยมีกระบวนการวางแผนการปฏิบัติงาน (Planning) การปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติงาน (Acting) การสังเกตและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Observing) และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflecting) ผู้ร่วมวิจัยได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทำให้มีความมั่นใจที่จะสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะทำการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไข มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้อย่างมีคุณภาพโดยอาศัยการวิจัยเป็นฐาน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน ในทางอ้อม ทำให้ครูปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขและพัฒนา นักศึกษาอย่างมีความสุข

บรรณานุกรม

- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2550). **จัดการความรู้ สู่ความเป็นเลิศ**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). **หลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- วิเชียร พันธุ์เครือบุตร. (2548). **การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริ ถีอาสนา. (2550). **การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ : กรณีศึกษา**. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย; 20,3(ก.ย.-ธ.ค. 2550). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). **มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555**. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (2548). **การจัดการความรู้คืออะไร (นิยามเพื่อปฏิบัติการ) ค้นคืนวันที่ 20 กรกฎาคม 2548 จาก http://kmi.trf.or.th/Document/AboutKM/About_KM.pdf**.
- สมานจิต ภิรมย์รัตน์. (2551). **การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ**. สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Yamane, Taro. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis**, 2nd Ed., New York: Harper and Row